

Drodzy Czytelnicy

zapraszamy do lektury kolejnego tekstu poświęconego wybranym kolekcjom przekazanym do archiwum Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w ramach projektu Archiwum Pełnego Pamięci. Jego celem nadzrędnym pozostaje ochrona zbiorów archiwalnych, szczególnie zbiorów rodzinnych przechowywanych dotychczas w przysłowiowych szufladach, na strychach i w piwnicach. Dzięki Państwa zaufaniu ta ochrona jest skuteczna. Potwierdzają to kolejne dokumenty historyczne, fotografie, pamiątki rodzinne, które trafiają do naszego magazynu. Tam we właściwych warunkach (m.in. w odpowiednich pudłach archiwalnych, we właściwej temperaturze i wilgotności) są przechowywane i zabezpieczone. Po digitalizacji udostępniamy ich kopie oraz wykorzystujemy w Instytucie Pamięci Narodowej, przy realizacji projektów archiwalnych, edukacyjnych i naukowych.

Dzisiaj przybliżymy Państwu kolekcję Pawła Perchela – działacza opozycji demokratycznej, który czynnie działał na rzecz niepodległej Polski w Starachowicach, w latach osiemdziesiątych XX w.

Panu Pawłowi raz jeszcze dziękujemy za otrzymane materiały i owocną współpracę. Czytelnikom Tygodnika eM życzymy ciekawej lektury i zapraszamy do wspólnego budowania świętokrzyskiego Archiwum Pełnego Pamięci.

Iwona Czyżyk, dr Robert Piwko

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach

Działalność opozycyjna

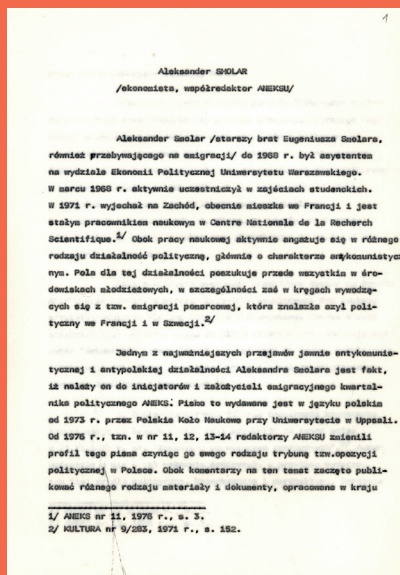
Paweł Perchel urodził się w Starachowicach w 1964 r. Uczył się w Szkole Podstawowej nr 9 w Starachowicach, później w Liceum Zawodowym działającym w ramach Zespołu Szkół Zawodowych Fabryki Samochodów Ciężarowych w Starachowicach. Pierwszą pracę otrzymał w FSC w Starachowicach. W 1986 r. rozpoczął odbywanie zasadniczej służby wojskowej.

Działalność opozycyjną rozpoczął w 1984 r. Był jednym z organizatorów oraz aktywnym członkiem Grupy Młodych w Starachowicach. Szczególnie mocno zaangażował się w podziemną działalność wydawniczą. Od 1985 do 1989 r. tworzył i drukował ulotki, które były następnie kolportowane w Starachowicach. Ponadto, organizował i uczestniczył w akcjach ulotkowych i malowaniu hasel antykomunistycznych w Starachowicach. Od 1984 r. do 1986 r. należał do redakcji podziemnych wydawnictw „Lud”, „Pro Kontra” i pisma „Nasze Sprawy”. W marcu 1989 r. został członkiem Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Starachowickim Przedsiębiorstwie Przemysłu Drzewnego i Tymczasowej Delegaturze RKW w Starachowicach. W uznaniu poświęcenia i zaangażowania na rzecz działalności opozycyjnej został odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności w 2012 r.

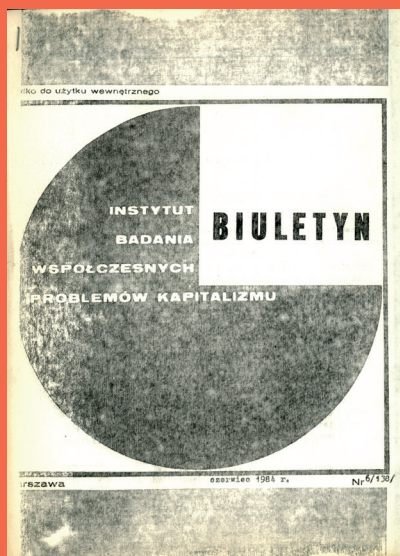
Działalność społeczna

Od 2008 r. Paweł Perchel aktywnie działa w ramach Stowarzyszenia „Wolni i Solidarni 1980–1989”. Jego członkowie popularyzują wiedzę o znaczeniu walki prowadzonej przez opozycję niepodległościową w okresie PRL. W ramach działalności Stowarzyszenia podkreślają również rolę i znaczenie źródeł historycznych stanowiących podstawę do prowadzenia działalności edukacyjnej i naukowej. Wielu z nich to darczyńcy, którzy przekazali swoje zbiory instytucjom działającym w województwie świętokrzyskim.

Stowarzyszenie „Wolni i Solidarni 1980–1989” to również współczesność i przyszłość. Pod szyldem Wolnych, ale przede wszystkim Solidarnych prowadzona

Fragment biogramu Aleksandra Smolara

Biuletyn Instytutu Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu (czerwiec 1984 r.)

jest działalność na rzecz tych, którzy pomimo swojej ofiarności i zasług znaleźli się w trudnej sytuacji bytowej. Z kolei przyszłość Stowarzyszenia to wspólna przyszłość nas wszystkich. Inwestycja w poszerzanie wiedzy i świadomości dzisiejszej młodzieży i dzieci. Członkowie Stowarzyszenia wraz z pracownikami Instytutu organizują wspólne lekcje, warsztaty i konkursy. To za ich pośrednictwem opowiadają o historii oraz pokazują, że walka o wolność i godność zawsze wymaga poświęcenia.

Kolekcja

W 2017 r. Paweł Perchel przekazał do archiwum Delegatury IPN w Kielcach bogatą kolekcję materiałów z czasów swojej działalności opozycyjnej. Składa się na nią ponad 300! jednostek archiwalnych. Zbiór przechowujemy pod sygnaturą IPN Ki 248.

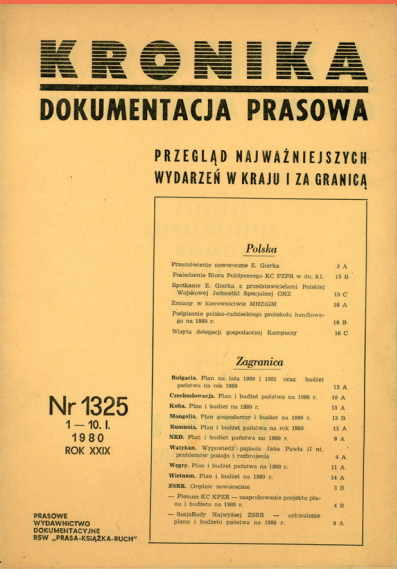
To głównie fragmenty prasy i liczne opracowania powstałe w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. W kolekcji znajdują się m.in. materiały biograficzne osób znanych z działalności opozycyjnej lub w mniejszej liczbie – członków i sympatyków partii komunistycznej. To liczne opracowania odnoszące się do ówczesnego piśmiennictwa – recenzje i omówienia książek, artykułów, utworów poetyckich, prozy i wywiadów. Przykładem niech będą recenzje: „Polskiego Państwa Podziemnego 1939–1945” autorstwa W. Bartoszewskiego (sygn. IPN Ki 248/6); „Solżenicyn i Zachód. Sowiecka teraźniejszość i rosyjska przeszłość” autorstwa A. Besançon’a (sygn. IPN Ki 248/8); „Wspomnień starobielskich” autorstwa J. Czapskiego (sygn. IPN Ki 248/16) czy „Węgry 1956. Trzynaście dni nadziei” autorstwa S. Kopăsci (sygn. IPN Ki 248/27).

To także materiały z zakresu historii politycznej, w tym bogaty wybór tekstów o historii i programach partii politycznych (np. Polskiej Partii Socjalistycznej, Komunistycznej Partii Polski, Polskiej Partii Demokratycznej).

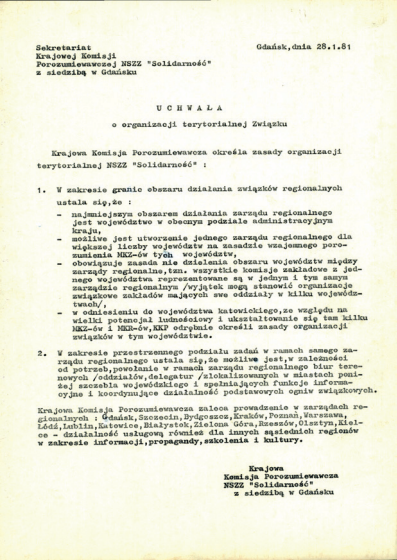
Wydaje się, że dla zainteresowanych dziejami historii politycznej Polski po II wojnie światowej wartym uwagi zbiór opracowań wydawanych przez Instytut Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu w latach 1969–1985. To chyba mniej znane, a dziś coraz ciekawsze artykuły, opinie i analizy o charakterze politologicznym. Potwierdzeniem tego niech będą tytuły wybranych opracowań, np.: „Opracowanie Instytutu Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu dot. wpływów Trockistów w »Solidarności«” (sygn. IPN Ki 248/133); „Opracowanie Instytutu Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu dot. polityki Zachodu wobec działalności opozycyjnej w Polsce” (sygn. IPN Ki 248/137) czy „Opracowanie Instytutu Badania Współczesnych Problemów Kapitalizmu dot. podziemnej działalności wydawniczej w Polsce” (sygn. IPN Ki 248/143).

W darze Pawła Perchela nie brakuje dokumentów i opracowań dotyczących historii oporu i opozycji w Polsce z dekady lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w., a także materiałów z okresu powstania i początków działalności NSZZ „Solidarność”. To liczny zbiór wydawnictw ukazujących się pod patronatem legalnej i podziemnej „S” lub środowisk na różnych płaszczyznach wspierających i... solidaryzujących się z „Solidarnością”.

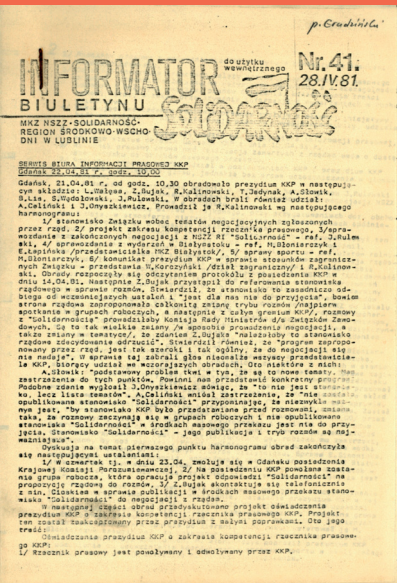
Kolekcja Pawła Perchela jest obszerna i bogata w materiały mniej znane. Jej przydatność do studiów nad dziejami najnowszych potwierdza zainteresowanie gości oddzielających Instytut w Kielcach. Wydaje się, że w roku „45. urodzin »Solidarności«” nie sposób nie zachęcać do zainteresowania się tym zbiorem, a także innymi kolekcjami dokumentującymi powstanie „Solidarności” i świadectwami ukazującymi jej zwalczanie przez władze partyjno-państwowe w PRL.

„Kronika. Dokumentacja prasa” (styczeń 1980 r.)

Uchwała Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność” (28 I 1981 r.)

„Informator Biuletynu NSZZ »Solidarność« Regionu Środkowo-Wschodniego” (28 VI 1981 r.)